

Sygnatura akt II C 884/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2015 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący S.S.R. K. T.

Protokolant staż. M. P.

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2015 roku w Łodzi

I. sprawy z powództwa T. P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

II. sprawy z powództwa K. K. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

I. w sprawie z powództwa T. P. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 40.000 (czterdzieści tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 24 marca 2013 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.114 (dwa tysiące sto czternaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. obciąża, tytułem części opłaty od pozwu, której nie miał obowiązku uiścić powód oraz tymczasowo wyłożonych wydatków, na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi- Widzewa w Łodzi:

a) powoda kwotą 452 (czteryście pięćdziesiąt dwa) złote, którą ściągnąć z roszczenia zasądzonego w punkcie I. 1. wyroku;

b) pozwanego kwotą 599,35 zł (pięćset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych trzydzieści pięć groszy).

II. w sprawie z powództwa K. K. (1) przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 20.000 (dwadzieścia tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 24 maja 2013 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.710 (trzy tysiące siedemset dziesięć) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. obciąża, tytułem tymczasowo wyłożonych wydatków, na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi:

c) powódkę kwotą 260 (dwieście sześćdziesiąt) złotych, którą ściągnąć z roszczenia zasądzonego w punkcie II. 1. wyroku;

d) pozwanego kwotą 331,35 zł (trzysta trzydzieści jeden złotych trzydzieści pięć groszy).

Sygn. akt: II C 884/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 28 listopada 2013 r. powodowie T. P. i K. K. (1), reprezentowani przez zawodowego pełnomocnika w osobie adwokata, wnieśli o zasądzenie od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz T. P. kwoty 70.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 marca 2013 r. do dnia zapłaty, zaś na rzecz K. K. (1) kwoty 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 maja 2013 r. do dnia zapłaty. Ponadto zażądano zasądzenia od pozwanej kosztów postępowania, w tym na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7.200 zł oraz opłat skarbowych od pełnomocnictw w kwocie 34 zł, zaś na rzecz powódki – w kwocie 4.800 zł oraz opłat skarbowych od pełnomocnictw w kwocie 34 zł. W uzasadnieniu podano, że w dniu 19 maja 2001 r. doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego, w dniu 5 czerwca 2011 r., zmarła Z. P., będąca matką powoda i siostrą powódki. Wskazano, że w ramach prowadzonego postępowania likwidacyjnego, pozwana przyznała na rzecz powoda 15.000 zł tytułem odszkodowania i odmówiła wypłaty dalszych roszczeń oraz wszelkich świadczeń na rzecz powódki. Powód, w chwili śmierci matki, miał zaledwie 14 lat, był z nią bardzo zżyty, matka towarzyszyła mu i wspierała go w wielu dziedzinach jego życia. Po śmierci mamy powód stracił motywację do nauki i uczestnictwa w zajęciach dodatkowych. W ocenie powoda w wyniku śmierci matki doszło do naruszenia jego dobra osobistego w postaci prawa do niezakłóconego życia w rodzinie oraz zerwania więzi jaka łączyła go z ze zmarłą. Odnosząc się do K. K. (1) wskazano, że również dla niej śmierć Z. P. stanowiła ogromną tragedię. Wskazano, że powódka była mocno związana z siostrą, a po jej śmierci zajęła się siostrzeńcami. Podkreślono, że rozmiar cierpienia powoda i powódki był i nadal jest wyjątkowo duży, a strona powodowa nie pogodziła się z odejściem matki i siostry w zaistniałych i niespodziewanych okolicznościach. Powództwo oparto na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., wskazując na naruszenie takich dóbr jak prawo do niezakłóconego życia rodzinnego, wsparcia psychicznego, poczucia bezpieczeństwa i spokoju duchowego. Odnosnie żądanych odsetek ustawowych powodowie wskazali, że mając na względzie datę zgłoszenia roszczeń, doliczając 7 dni na obieg korespondencji oraz upływ 30- dniowego ustawowego terminu, zasadne jest żądanie odsetek w przypadku powoda od dnia 24 marca 2013 r., zaś w przypadku powódki – od dnia 24 maja 2013 r.

(pозew k. 3-10, pełnomocnictwo k. 13 i k.18)

Postanowieniem z dnia 11 grudnia 2013 r. powód T. P. został zwolniony od kosztu opłaty od pozwu ponad kwotę 2.500 zł.

(postanowienie k. 72)

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości w stosunku do powoda T. P. oraz w stosunku do powódki K. K. (1). Ponadto pozwana zażądała zasądzenia od T. P. oraz od K. K. (1) na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Strona pozwana zaoponowała wnioskowi pełnomocnika powodów o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w stawkach podwójnych. W uzasadnieniu stanowiska pozwana potwierdziła okoliczności zdarzenia z dnia 19 maja 2011 r. oraz fakt, że pojazd marki D. (...) o nr rej. (...) w okresie od 19 maja 2001 r. do 18 maja 2002 roku objęty był ochroną ubezpieczeniową w ramach OC, gwarantowaną przez pozwaną. Pozwana wskazała, że w jej ocenie podstawy roszczeń powodów o zadośćuczynienie nie może stanowić art. 448 k.c. gdyż wprowadzenie przepisu art. 446 § 4 k.c. świadczyło o istnieniu luki w prawie, polegającej na niemożności zasądzenia zadośćuczynienia w przypadkach podobnych jak

przypadek niniejszy. W ocenie pozwanej luki tej nie można wypełnić poprzez zastosowanie art. 448 k.c. Pozwana zakwestionowała także wysokość dochodzonych przez powodów roszczeń, jako wygórowanych. Ponadto w ocenie pozwanej stosowne odszkodowanie o którym mowa w art. 446 § 3 k.c. w dacie śmierci poszkodowanej miało mieszać charakter i uwzględniało również elementy szkody o charakterze niemajątkowym. Dlatego też kwota odszkodowania wypłacona na rzecz powoda powinna być wzięta pod uwagę przy ocenie wysokości zadośćuczynienia dochodzonego przez powoda.

(odpowiedź na pozew k.96-103, pełnomocnictwo k. 104)

W piśmie z dnia 29 maja 2014 r. Prokuratura Rejonowa Ł. poinformowała, że akta sprawy IV Ds 445/01, toczącej się w związku z wypadkiem z dnia 19 maja 2001 zostały zniszczone w związku z upływem terminu przewidzianego do ich archiwizacji.

(pismo z Prokuratury rejonowej Ł. k. 117)

W piśmie z dnia 5 czerwca 2014 r., pełnomocnik strony powodowej powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego podniósł, że wbrew stanowisku pozwanej, po wprowadzeniu art. 446 § 4 k.c. podstawę dochodzenia zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przed dniem 3 sierpnia 2008 r., w następstwie naruszenia deliktem dobra osobistego w postaci szczególnej więzi rodzinnej łączącej osobę zainteresowaną ze zmarłym, stanowi art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

(pismo pełnomocnika powodów k. 118 -121)

W toku dalszego postępowania stanowiska stron nie uległy zmianie.

(stanowiska stron- nagranie od minuty 03'12 do minuty 06'18 – protokół rozprawy k. 210)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 maja 2001 r. ok. godz. 17.00 w Ł. na skrzyżowaniu ulic (...), kierująca samochodem marki D. (...) o nr rej. (...) K. P., wykonując manewr skrętu w lewo, nie ustąpiła pierwszeństwa i zderzyła się z kierującym samochodem marki D. (...) o nr rej. (...). W wyniku wypadku obrażeń ciała doznała pasażerka samochodu o nr rej. (...) – Z. P.. Samochód prowadzony przez sprawczynię zdarzenia, ubezpieczony był w zakresie OC w (...) S.A.

(okoliczności bezsporne, pismo z K. w Ł. k. 39)

Na skutek obrażeń doznanych w powyższym wypadku, Z. P. zmarła 5 czerwca 2001 r., w wieku 42 lat.

(okoliczność bezsporna, kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu k. 40)

W chwili śmierci Z. P. jej syn - T. P. miał 14 lat. Przed wypadkiem mieszkał wspólnie z matką, ojcem i siostrą. Powód spędzał dużo czasu z matką. Z. P. pomagała powodowi w lekcjach, odprowadzała go do szkoły. Była dla powoda najbliższą osobą. Często rozmawiali. Przed wypadkiem powód nie miał problemów w szkole, uczył się dobrze, uczestniczył w zajęciach pozaszkolnych - chodził na piłkę oraz uczył się w szkole sportowej, gdzie uczestniczył w zajęciach sportowych. W trakcie wypadku powód jechał samochodem wraz z matką. O śmierci Z. P. dowiedział się od ojca. Nie był przygotowany na taką wiadomość, o stanie zdrowia jego matki lekarze rozmawiali z dorosłymi członkami rodziny poszkodowanej. Po śmierci matki powodem zajmował się ojciec wraz z siostrą zmarłej – K. K. (1). Po śmierci ojca, powód zamieszkał z K. K. (1) i jej rodziną. Po śmierci matki powód nie został objęty opieką psychologiczną, zamknął się w sobie, często płakał, stał się nerwowy. Przez pewien czas nie chodził do szkoły, zrezygnował z zajęć dodatkowych. Zawężił krąg kolegów. Powód zaczął mieć problemy z nauką. Po skończeniu gimnazjum rozpoczął naukę w technikum. Nie zdał dwukrotnie do kolejnej klasy, zmieniał szkoły aż do ukończenia szkoły średniej. Nie podszedł do matury. Powód od dwóch lat mieszka w A.z siostrą i jej mężem. Ma partnerkę, nie ma dzieci. Utrzymuje kontakt z powódką i jej rodziną. Powód często wspomina mamę, odwiedza jej grób za każdym razem gdy jest w Polsce. Odczuwa jej brak. Nie pogodził się z jej śmiercią. Po jej śmierci znalazł oparcie w rodzinie.

(zeznania świadka J. O.- nagranie od godziny 01'05'09 do godziny 01'23'06,protokół rozprawy k. 214, zeznania powoda – nagranie od godziny 01'40'14 do godziny 01'59'13, protokół rozprawy k. 215-216)

Zmarła Z. P. zajmowała w życiu powoda istotne miejsce. Stan emocjonalny powoda po śmierci matki był niekorzystny, ostra reakcja żałoby mogła być postrzegana w percepcji dziecka jako „porzucenie”. Zakres cierpień emocjonalnych po śmierci matki był duży – nieprzewidywalność zdarzenia, gwałtowna deprywacja osoby bliskiej, reakcja rodzinna (rozluźnienie więzów). Sytuacja rodzinna spotęgowała niekorzystne uczucia. Następnie objawy żalu stopniowo zmniejszały się. Reakcja żałoby została odbyta. Fakt, że śmierć matki mogła mieć destrukcyjny wpływ na rodzinę był czynnikiem dodatkowo obciążającym powoda. Deprywacja osoby bliskiej dla powoda była urazem emocjonalnym i mogła wpłynąć niekorzystnie na stan psychiczny powoda w okresie dorastania (trudności z nauką z ukończeniem szkoły). W świetle badania psychologicznego nie stwierdza się obecnie trwale rezydujących aktywnych urazów (zmian o obszarze psychofizycznym) przewlekłych, będących skutkiem śmierci matki. Powód doznał cierpień emocjonalnych związanych ze śmiercią matki w okresie wskazanym powyżej. Nie można w sposób jednoznaczny określić długotrwałości emocjonalnych skutków śmierci matki za względu na duży wpływ czasu oraz nakładające się niekorzystne czynniki. Powód nie korzystał po śmierci matki z pomocy psychiatrycznej i psychologicznej – obecnie po upływie 13,5 lat od zdarzenia nie ma potrzeby korzystania z terapii ukierunkowanej wyłącznie na konsekwencje emocjonalne po zdarzeniu.

(opinia biegłej z zakresu psychologii A. G. k. 150-154)

Więzi między zmarłą Z. P. i powódką były bliskie i mocne. Siostry często się kontaktowały, odwiedzały się wzajemnie, ich dzieci wychowywały się razem. Spędzały razem święta, jeździły razem na działkę. Pomagały sobie. Poszkodowana była chrzestną córką powódki, a powódka jest chrzestną syna Z. P.. Przez pewien czas rodziny mieszkały razem w domu rodziców powódki i poszkodowanej. O wypadku siostry powódka dowiedziała się od córki. Powódka odwiedzała siostrę w szpitalu. Poszkodowana była nieprzytomna. Po śmierci siostry powódka była przygnębiona, często popłakiwała, nawet w pracy. Stała się nerwowa. Zamartwiała się, co będzie dalej zwłaszcza z dziećmi, które siostra zostawiła. Syn Z. T. P., zamieszkał z powódką po śmierci swojego ojca. Powódka nie korzystała z pomocy psychologa. Stosowała leki uspakajające. Powódka bardzo często wspomina siostrę, odwiedza jej grób. Pamięta o jej imieninach.

(zeznania świadka A. N. – nagranie od minuty 19'32 do minuty 31'38, protokół rozprawy k. 211-212, zeznania świadka J. S. nagranie od minut 32'07 do minuty 44'31, protokół rozprawy k. 212-213, zeznania świadka J. O. – nagranie od minuty 45'04 do minuty do godziny 01'05'09, protokół rozprawy k. 213-214, zeznania świadka P. K. – nagranie od godziny 01'23'33 do godziny 01'31'21, protokół rozprawy k. 214-215, zeznania powódki – nagranie od godziny 01'59'13 do godziny 02'24'14 – protokół rozprawy k. k.216-217)

Powódka miała dwie siostry, jedna z nich zmarła znacznie wcześniej, w wieku 26 lat. Rodzice powódki nie żyją, matka zmarła w roku 2008, ojciec w roku 2009. Powódka ma dwoje dzieci i wnuka. Utrzymuje kontakt z dziećmi Z. P.. Z rodziny jest blisko także z siostrą ojca. Po śmierci Z. P., powódka musiała zająć się schorowanymi rodzicami, zięciem, który się załamał po śmierci żony oraz dziećmi siostry. Po śmierci Z. P., u matki powódki nasiliła się objawy choroby Alzheimera. Powódka się zmieniła, została obciążona wieloma nowymi obowiązkami, którymi się dotąd nie zajmowała. Dotychczas siostra pomagała jej w opiece nad rodzicami.

(zeznania świadka J. O. – nagranie od minuty 45'04 do minuty do godziny 1'05'09, protokół rozprawy k. 213-214, zeznania świadka P. K. – nagranie od godziny 01'23'33 do godziny 01'31'21 , protokół rozprawy k. 214-215, zeznania powódki – nagranie od godziny 01'59'13 do godziny 02'24'14 – protokół rozprawy k. k.216-217)

K. K. (1) na skutek śmierci Z. P. doznała urazu psychicznego o dużej sile traumatycznej. Powódka odczuwała i nadal przeżywa przykre emocje. Wynikało to z gwałtowności i nieprzewidywalności zdarzenia, utraty osoby z najbliższego otoczenia oraz okoliczności tego zdarzenia. Reakcja żałobna została odbyta przez powódkę, uprzednie i następujące zdarzenia negatywne wynikające z drogi życiowej powódki stanowią czynnik dodatkowo obciążający i wzmacniający przykre emocje. Obecny stan psychiczny powódki jest niekorzystny i stanowi efekt układu niekorzystnych czynników

występujących w najbliższym otoczeniu w okresie ostatnich lat. Zakres niekorzystnych doznań emocjonalnych po śmierci siostry był istotny – nieprzewidywalność zdarzenia, deprywacja osoby bliskiej, konieczność dostosowania życia do nowej sytuacji. Obecnie u powódki występują nadal aktywne urazy mogące być skutkiem śmierci siostry. U powódki występuje konieczność korzystania z opieki psychiatrycznej. Ze względu na upływ ponad 13 lat od zdarzenia, nie jest możliwym wskazanie konsekwencji emocjonalnych związanych wyłącznie ze śmiercią siostry powódki.

(opinia biegłej z zakresu psychologii A. G. k. 139-144)

W wyniku śmierci siostry u K. K. (2) wystąpiła reakcja żałoby, która przedłużając się oraz pod wpływem innych czynników traumatyzujących, spowodowała wystąpienie zaburzeń depresyjnych o umiarkowanym nasileniu, które trwają do dnia dzisiejszego. Uwzględniając wszelkie czynniki negatywne towarzyszące śmierci siostry (rozwód, kłopoty finansowe), zaistniałe w życiu K. K. (1), wysokość uszczerbku na zdrowiu powódki, związany ze stratą siostry, wynosi 1 % (według pkt 10a). Ze względu na występujące zaburzenia depresyjne powódka powinna podjąć leczenie psychiatryczne, rokowanie co do ustąpienia objawów jest zależne od przebiegu leczenia psychiatrycznego. Objawy zespołu depresyjnego ustępują pod wpływem leczenia farmakologicznego. Skutki śmierci siostry w niewielkim stopniu ograniczają aktywność powódki. K. K. (2) jest cały czas aktywna zawodowo, aktywnie uczestniczy również w życiu rodzinnym.

(opinia biegłej z zakresu psychiatrii K. K. (3) k. 180-184)

Powódka K. K. (1) pozostawała pod opieką lekarską ze względu na stany lękowo depresyjne po śmierci siostry.

(zaświadczenie lekarskie k. 135)

Powód zgłosił szkodę pozwanej pismem z dnia 14 lutego 2013 r., wnosząc o zapłatę, w terminie 30 dni, stosownego odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci Z. P., w kwocie 60.000 zł, oraz kwoty 60.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

(pismo pełnomocnika powoda k. 41-43)

Powódka zgłosiła szkodę pozwanej pismem z dnia 16 kwietnia 2013 r., wnosząc o zapłatę, w terminie 30 dni, stosownego odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci Z. P. kwoty 15.000 zł oraz kwoty 25.00 zł tytułem zadośćuczynienia.

(pismo pełnomocnika powoda k. 48-50)

W piśmie z dnia 7 maja 2013 r. pozwana wskazała, że nie znajduje podstaw do przyznania zadośćuczynienia z art. 448 k.c. na rzecz T. P..

(pismo pozwanej k. 51)

W piśmie z dnia 6 czerwca 2013 r. pozwana poinformowała, że przyznała na rzecz T. P. kwotę 15.000 zł tytułem stosowanego odszkodowania w związku ze znacznym pogorszeniem się sytuacji życiowej po śmierci matki. W piśmie poinformowano, że brak jest podstaw do przyznania stosownego odszkodowania na rzecz siostry poszkodowanej - K. K. (1).

(decyzja pozwanej k. 52-53)

Pismem z dnia 18 czerwca 2013 r. pełnomocnik strony powodowej zwrócił się do pozwanej o ponowne rozpoznanie sprawy.

(pismo pełnomocnika strony powodowej k. 54-56)

Pismem z dnia 29 sierpnia 2013 r. pozwana podtrzymała swoje stanowisko co do odmowy dalszych świadczeń.

(pismo pozwanej k. 57-58)

Powyższy stan faktyczny ustalony został w oparciu powołane powyżej dowody, w tym dokumenty i ich kserokopie (art.308 k.c.) . Załączenie do akt niniejszej sprawy akt sprawy o sygn. 4 Ds.-445/02, prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową Ł., zgodnie z wnioskiem strony pozwanej, okazało się niemożliwe. Sąd ustalił, że akta te zostały zniszczone w związku z upływem terminu przewidzianego do ich archiwizacji. Z żadnych innych źródeł, zaferowanych przez strony, nie wynika czy poszkodowana w trakcie zdarzenia miała zapięte pasy bezpieczeństwa. Okoliczności tej dostatecznie nie wyjaśniły zeznania powodów, gdyż nie posiadają oni wiedzy w tym zakresie, a przypuszczenia wyrażone przez powoda nie mogą stanowić podstawy do rozważań co do przyczynienia się poszkodowanej do zaistniałej szkody. W pozostałym zakresie Sąd w pełni oparł się na zeznaniach świadków i strony powodowej, uznając je za spójne i wiarygodne. Nie było także podstaw do kwestionowania fachowości i rzeczowości opinii biegłych sądowych, sporządzonych na potrzeby niniejszego postępowania.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Na wstępie wskazać należy, że pozwany nie kwestionował co do zasady odpowiedzialności za skutki wypadku z dnia 19 maja 2001 roku, a wynikającej z art. 822 §1 k.c., spór zaś ogniskował się wokół zasadności przyznania powodowi zadośćuczynienia na gruncie wskazywanej przez nich podstawy prawnej oraz jego wysokości. Nie ulega wątpliwości, że źródłem roszczeń powodów o zadośćuczynienie za doznaną wskutek śmierci matki i siostry krzywdę nie może być przepis art. 446 §4 k.c. w aktualnym brzmieniu, albowiem obowiązuje on dopiero od dnia 3 sierpnia 2008 roku wskutek nowelizacji kodeksu cywilnego dokonanej ustawą z dnia 30 maja 2008 roku (Dz. U. Nr 116, poz. 731), zaś do zdarzenia, z którego powodowie wywodzą swoje roszczenia doszło wcześniej, tj. w dniu 19 maja 2001 roku. Zdaniem Sądu, roszczenie to jednak znajduje swoje oparcie w przepisach art. 448 k.c. w powiązaniu z art. 23 k.c. i art. 24 k.c. Obecnie za ugruntowane już można uznać stanowisko judykatury co do możliwości zasądzenia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienia po śmierci osoby bliskiej, będącej skutkiem deliktu popełnionego przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. Więż rodzinna stanowi niewątpliwie dobro osobiste i podlega ochronie na podstawie art. 23 k.c. i art. 24 k.c. Wprowadzenie art. 446 § 4 k.c. doprowadziło jedynie do zmiany w sposobie realizacji roszczenia przez skonkretyzowanie osób uprawnionych do jego dochodzenia oraz przesłanek jego stosowania (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 roku, III CZP 76/10, LEX nr 604152; z dnia 13 lipca 2011 roku, III CZP 32/11, OSNC 2012, nr 1, poz. 10 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 roku, IV CSK 307/09, OSNC-ZD 2010, z. C, poz.91; z dnia 25 maja 2011 roku, II CSK 537/10, niepubl.; z dnia 11 maja 2011 roku, I CSK 621/10, LEX nr 848128, z dnia 15 marca 2012 roku, I CSK 314/11, LEX nr 1164718). Sąd orzekający podziela to stanowisko i przyjmuje je za własne. Sąd Najwyższy ostatecznie przesądził też, że art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) - w brzmieniu obowiązującym przed dniem 11 lutego 2012 r. - nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. (uchwała z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 93/12, niepubl.). Sąd Rejonowy akceptuje również ten pogląd prawny. Oceniając żądanie zadośćuczynienia oparte na art. 448 k.c. wskazać należy, że ustawodawca nie sprecyzował kryteriów jego ustalenia, pozostawiając w tym zakresie swobodę sądowi orzekającemu. Każdy przypadek należy traktować indywidualnie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy, przy czym ocena ta powinna opierać się na kryteriach obiektywnych, a nie na wyłącznie subiektywnych odczuciach pokrzywdzonego. Zadośćuczynienie jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, która nie zależy od statusu materialnego pokrzywdzonego. Jedynie zatem rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na jego umiarkowany wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny i materialny pokrzywdzonego. Przesłanka „stopy życiowej” ma więc charakter uzupełniający i ogranicza wysokość zadośćuczynienia tak, by jego przyznanie nie prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawić zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników kształtujących jego wymiar (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002 roku, IV CKN 1266/00). Pomocniczo, co do ustalenia kryteriów zadośćuczynienia dostarcza uzasadnienie nowelizacji kodeksu cywilnego wprowadzającej przepis art. 446 § 4 kc. Wskazano w nim m.in., że skoro

zadośćuczynienie istnieje w sytuacji naruszenia dóbr osobistych, o których mowa w art. 23 k.c., to tym bardziej taka możliwość powinna istnieć w przypadku śmierci osoby bliskiej, co w istotny sposób narusza sferę psychicznych odczuć jednostki. Dlatego uzasadniony jest wniosek, że polskie prawo idzie śladem tych systemów prawa cywilnego, których zasadniczym przedmiotem zainteresowania i ochrony jest człowiek i jego przeżycia psychiczne, a nie tylko majątek. Skoro zaś kodeks cywilny zawęża grupę osób, które mogą otrzymać zadośćuczynienie za śmierć, wyłącznie do członków najbliższej rodziny, tym samym zadośćuczynienie ma kompensować nie tyle doznany ból spowodowany śmiercią osoby bliskiej, lecz przedwczesną utratę członka rodziny. Dobrem osobistym, którego naruszenie wymaga rekompensaty, jest zatem prawo do życia w rodzinie. W orzecznictwie sądowym i doktrynie zostały wypracowane kryteria ustalania zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych (art. 23 i art. 24 w zw. z art. 448 k.c.). Sąd orzekając w przedmiocie takiego żądania musi wziąć pod uwagę kompensacyjny charakter zadośćuczynienia i rodzaj naruszonego dobra - ciężar gatunkowy poszczególnych dóbr osobistych nie jest bowiem jednakowy i nie wszystkie dobra osobiste zasługują na jednakowy poziom ochrony za pomocą środków o charakterze majątkowym. W tym miejscu wskazać wymaga, że pojęcie „najbliższego członka rodziny” w piśmiennictwie i judykaturze ujmowane jest stosunkowo szeroko, a obejmuje nie tylko rodziców i dzieci, ale i inne osoby spokrewnione ze zmarłym. O tym, kto jest najbliższym członkiem rodziny decyduje faktyczny układ stosunków pomiędzy określonymi osobami, a nie formalna kolejność pokrewieństwa wynikająca w szczególności z przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, czy ewentualnie z powinowactwa. Aby ustalić czy występujący o zadośćuczynienie jest najbliższym członkiem rodziny nieżyjącego sąd powinien stwierdzić, czy istniała silna i pozytywna więź emocjonalna pomiędzy dochodzącym tego roszczenia a zmarłym (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 1969 roku III PRN 77/69, OSN 1970, nr 9, poz. 160). Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, Sąd nie miał żadnych wątpliwości, że powodowie byli najbliższymi osobami zmarłej Z. P., nie tylko pod względem pokrewieństwa, ale także pod kątem faktycznych relacji. T. P. był żyty z matką, która aktywnie uczestniczyła w jego wychowaniu, wspierała go i dbała o jego edukację i rozwój. Śmierć matki była dla powoda wstrząsem, tym bardziej dotkliwym, że nastąpiła nagle i nieoczekiwanie. Na skutek wypadku z dnia 19 maja 2001 r. życie powoda diametralnie się zmieniło, a śmierć matki pociągnęła za sobą konsekwencje na przyszłość. Powód stracił motywację do nauki, zamknął się w sobie, wycofał się z aktywności które dotychczas go pochłaniały. Jak wskazała biegła psycholog, zakres cierpień emocjonalnych powoda, wywołanych utratą najbliższej osoby, był duży i potęgowany sytuacją rodzinną, będącą także skutkiem tragicznej śmierci powoda. Biegła wskazała również, że powód odbył żałobę i obecnie nie ma potrzeby korzystania z terapii ukierunkowanej wyłącznie na konsekwencje emocjonalne po zdarzeniu. K. K. (1) w wypadku z dnia 19 maja 2001 r. straciła drugą siostrę, z którą pozostawała w ciepłych, bliskich relacjach. Siostry wspierały się, mimo, że nie mieszkały razem utrzymywały bardzo częste kontakty, ich rodziny spędzały razem święta wakacje. Ponadto siostry dzieliły się obowiązkami związanymi z opieką nad starzejącymi się rodzicami. Powódka załamała się śmiercią siostry, stała się nerwowa, płaczliwa, a mimo to wzięła na siebie odpowiedzialność za pozostałych członków rodziny w tym dzieci zmarłej. Zarówno z opinii psychiatrycznej jak i psychologicznej wynika, że u powódki wystąpiły znaczne cierpienia związane ze stratą siostry, reakcja żałoby przedłużyła się, prowadząc wraz z innymi niekorzystnymi czynnikami do wystąpienia utrzymującego się stanu depresyjnego. Biegła psychiatra określiła 1% uszczerbek na zdrowiu powódki związany z przeżyciami wywołanymi śmiercią siostry. W opiniach biegłych wskazano także na zasadność leczenia psychiatrycznego. Zaakcentowania wymaga także fakt, że zarówno T. P. jak i K. K. (1) pamiętają o zmarłej, odwiedzają jej grób, silnie odczuwają jej brak. Istotnym jest także fakt, że w wyniku śmierci Z. P. powodowie nie stali się osobami samotnymi. Mają siebie na wzajem. Powód mieszka z siostrą i jej mężem, powódka ma dwójkę dzieci i wnuka. Po przeanalizowaniu wyżej wskazanych okoliczności, przepisów oraz dorobku doktryny i orzecznictwa, w ocenie Sądu, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną w związku ze śmiercią Z. P. krzywdę stanowi dla T. P. kwota 40.000 zł, a dla K. K. (1) kwota 20.000 zł. W ocenie Sądu orzekającego powyższe kwoty uwzględniają rozmiar cierpień powodów, spełniając tym samym w należyтым stopniu swoją funkcję kompensacyjną, a jednocześnie odpowiadają aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa i nie prowadzą do nieuzasadnionego wzbogacenia powodów. Sąd zważył także, że ze śmiercią człowieka zawsze łączy się ból i cierpienie osób bliskich, lecz gdy śmierć ma charakter nagły, wywołany przyczyną zewnętrzną, a nie chorobą samoistną, to u osób bliskich w pełni uzasadnione jest przekonanie, że gdyby do tego zdarzenia nie doszło to osoba ta mogłaby żyć jeszcze wiele lat w bliskości z rodziną. Nagła i tragiczna śmierć Z. P. z całą pewnością była traumatycznym przeżyciem dla powodów. W tym miejscu wskazać należy, że wbrew stanowisku pozwanego, Sąd nie zaliczył na rzecz należnego

powodowi zadośćuczynienia, odszkodowania wypłaconego przez pozwanego na etapie postępowania likwidacyjnego, nie znajdując ku temu podstaw. Podkreślić należy, że przesłanką przyznania tegoż odszkodowania jest znaczne pogorszenie sytuacji życiowej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowany jest pogląd, że odszkodowanie takie obejmuje szeroko pojęte szkody majątkowe, często nieuchwytnie bądź trudne do obliczenia, prowadzące do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej osoby najbliższej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 października 1970 roku, sygn. akt III PZP 22/70). Ocena znacznego pogorszenia zależy jest od rozmiarów ujemnych następstw natury majątkowej, zarówno już istniejących, jak i dających się przewidzieć na podstawie zasad doświadczenia życiowego w przyszłości, z uwzględnieniem stanu zdrowia osoby uprawnionej, jej wieku, warunków i trudności życiowych, stosunków rodzinnych i majątkowych. Istotne jest również porównanie tej sytuacji ze stanem, w jakim uprawniony by się znajdował, gdyby osoba zmarła pozostawała przy życiu. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 1980 roku, sygn. akt IV CR 412/80). Zatem w ramach tego świadczenia nie podlega kompensacie krzywda stanowiąca następstwo cierpień wywołanych naruszeniem dóbr osobistych takich jak prawo do życia w rodzinie. W toku postępowania likwidacyjnego wyraźnie zaznaczono, z jakiego tytułu (zadośćuczynienie, odszkodowanie za pogorszenie sytuacji życiowej) oboje powodowie wzywają pozwaną do zapłaty, czemu od strony pozwanej odpowiadało wyraźne oznaczenie charakteru wypłaconej powodowi kwoty oraz oświadczenia o odmowie wypłaty powodom pozostałych żądanych kwot. Zatem, rozpoznając sprawę z powództwa T. P., Sąd zasądził na jego rzecz od pozwanego ubezpieczyciela kwotę 40.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 marca 2013 r. do dnia zapłaty (punkt I.1.wyroku), zaś w sprawie z powództwa K. K. (1) - kwotę 20.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 maja 2013 r. (punkt II.1.wyroku). W pozostałym zakresie powództwa podlegały oddaleniu (punkty I.2. oraz II.2)

Zasadą prawa cywilnego jest, że dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne. Zgodnie z art.455 k.c., jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Niespełnienie świadczenia w terminie powoduje po stronie dłużnika konsekwencje przewidziane w art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe (§ 2 art. 481 k.c.). Powód zgłosił szkodę pozwanej pismem z dnia 14 lutego 2013 r., zaś powódka pismem z dnia 16 kwietnia 2013 r. Pozwany nie kwestionował wskazanych przez powodów terminów odbioru wezwań, zatem zasadnym było orzeczenie w zakresie odsetek ustawowych, zgodnie z żądaniem pozwu.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., stosując zasadę stosunkowego ich rozdzielenia.

Powód T. P. przegrał proces w 43 % i w takim zakresie powinien ponieść koszty procesu. K. K. (1) ulegał natomiast w 34 % i w takim zakresie powinna ponieść koszty procesu

Na koszty procesu poniesione przez powoda złożyły się: część opłaty od pozwu w wysokości 2.500 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3.600 zł (ustalone w stawce minimalnej na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Dz. U. Nr 163, poz. 1348), opłaty od pełnomocnictwa w kwocie 25,50 zł (W świetle przepisów prawa podatkowego i utrwalonej linii orzecznictwa zobowiązany do poniesienia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa jest strona, a nie jej pełnomocnik, a zatem nie znajduje tu zastosowania ograniczenie dotyczące zwrotu wydatków jednego pełnomocnika), a także 300 zł z tytułu zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego, w całości wykorzystanej. Łącznie koszty procesu poniesione przez powoda T. P. wyniosły 6.425,50 zł. Na poniesione przez pozwaną koszty procesu z powództwa T. P. złożyło się wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 3.600 zł (ustalone w oparciu o § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.). Łącznie koszty obu stron wyniosły zatem 10.025,50 zł. W rezultacie, w zakresie żądania powoda ze względu na wynik postępowania, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.114 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na nieuiszczone koszty sądowe w sprawie z powództwa T. P. złożyły się: część opłaty od pozwu w kwocie 1000 zł, oraz połowa nieuiszczonego wynagrodzenia biegłej z zakresu psychologii w wysokości 51,35 zł, łącznie 1051,35 zł. Zgodnie art.113 ust.1 ustawy o kosztach w sprawach cywilnych, nieuiszczonymi kosztami sądowymi Sąd obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Biorąc zatem pod uwagę przepis art. 113 ust.1 powołanej wyżej ustawy o kosztach sądowych oraz art. 100 k.p.c. Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi od z zasądzzonego roszczenia kwotę 452 zł, a od pozwanego kwotę 599,35 zł.

Na koszty procesu poniesione przez powódkę K. K. (1) złożyły się: opłata od pozwu w wysokości 1.500 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 zł (ustalone § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Dz. U. Nr 163, poz. 1348), opłaty od pełnomocnictw w kwocie 25,50 zł oraz zaliczka na poczet wynagrodzenia biegłych w kwocie 300 zł. Łącznie koszty procesu poniesione przez powódkę wyniosły 4.225,50 zł. Na poniesione przez pozwaną koszty procesu w sprawie z powództwa K. K. (1) złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 2.400 zł procesowego (ustalone w oparciu o § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.). Łącznie koszty obu stron wyniosły 6.625,50 zł. W rezultacie, w zakresie żądania powódki ze względu na wynik postępowania, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 3.710 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na nieuiszczone koszty sądowe w sprawie z powództwa K. K. (1) złożyły się: połowa nieuiszczonego wynagrodzenia biegłej z zakresu psychologii – w kwocie 51,35 zł oraz wynagrodzenie biegłej z zakresu psychiatrii w wysokości 540 zł. Na podstawie przepisu art. 113 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o kosztach sądowych oraz art. 100 k.p.c. Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi pod powódki z zasądzzonego roszczenia kwotę 260 zł, a od pozwanego kwotę 331,35 zł.

Wysokość wynagrodzenia pełnomocników przyjęta przez Sąd odpowiada stawce minimalnej. W oparciu o § 2 ust. 2 powołanych rozporządzeń możliwe jest przyznanie kosztów zastępstwa prawnego w wysokości do sześciokrotnej stawki minimalnej, ale ani charakter, ani stopień skomplikowania niniejszej sprawy nie uzasadnia podwyższenia stawki dla pełnomocnika ponad stawkę minimalną. Rozpoznawaną sprawę można ocenić jako typową; postępowanie dowodowe ograniczyło się do zgromadzenia dokumentów, przeprowadzenia opinii dwóch biegłych oraz przesłuchania strony powodowej i czterech świadków. Tym samym sprawa nie wymagała od pełnomocnika powodów ponadprzeciętnego nakładu pracy, nie było zatem podstawy do zasądzenia stawek w podwójnej wysokości tak jak żądano w pozwie.